

Stichting deltaWonen
[REDACTED]
Veerallee 30
8019 AD ZWOLLE

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax: 088 118 86 71
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
27.07.2021	D2021-07-000672	Z-HZ-WNB-2021-002732	1 van 19	2		

Onderwerp: Ontheffing WNB soorten

Geachte [REDACTED]

[REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 23 april 2021 ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege renovatiewerkzaamheden van 77 woningen aan de Esdoornhof in Kampen. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn en van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen³, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁴.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de huismus te verstoren⁵. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen.

Deze ontheffing is aangevraagd in verband met renovatiewerkzaamheden van 77 woningen aan de Esdoornhof in Kampen, te weten de weergegeven adressen/locaties, zoals weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 oktober 2021 en is geldig tot en met 1 oktober 2023.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 23 april 2021 en de bijbehorende stukken te weten: Wormmeester, R. & R. Olthof (2021). Activiteitenplan t.b.v. werkzaamheden complex 3786 Esdoornhof Kampen.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
² Op basis van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
³ Art. 3.1, tweede lid Wnb
⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb
⁵ Art. 3.5, tweede lid Wnb

Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 19-358. Ecogroen bv Zwolle.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁶.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB-aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.055,00
Totaal leges		€ 3.055,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat ook vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder Inlichtingen bij. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ-WNB-2021-002732 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
Teamleider vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Projectgebied

⁶ Belastingverordening Overijssel

Bijlage 4	Werkroute
Bijlage 5	Locatie tijdelijke vervangende voorzieningen
Bijlage 6	Locatie permanente vervangende voorzieningen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is ook verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle;
- Ecogroen B.V., [REDACTED] Zuiderzeelaan 53 in Zwolle.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-07-000672). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - De contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - De naam van de begeleidend ecologisch deskundige⁷, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - Het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - Het kenmerk van deze beschikking (D2021-07-000672).Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.
5. De ontheffinghouder heeft toestemming van de deelnemende particulieren voor het uitvoeren van de werkzaamheden aan hun woning en het nemen van mitigerende maatregelen. In de toestemming is opgenomen dat de particulieren weet hebben van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften. De ontheffinghouder verklaart aan de particulieren dat zij verantwoordelijk neemt voor

⁷ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

een correcte uitvoering van de ontheffingsvoorschriften (waaronder de te nemen mitigerende maatregelen) en dat de particulier daaraan meewerkt. Deze toestemming wordt voor de start van de werkzaamheden verzonden aan meldpunt@overijssel.nl. Met deze toestemming vervalt de verplichting voor de deelnemende particulieren om apart een ontheffingsaanvraag in te dienen.

Kwetsbare perioden

6. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden (ongeschikt maken verblijfplaatsen en uitvoering renovatie en sloop) houdt u rekening met de kwetsbare perioden van:
 - Huismus: voortplanting 1 maart tot en met 31 augustus en vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen $< 0^{\circ}\text{C}$) is van december tot en met februari
 - Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis: voortplanting 15 mei tot en met 31 augustus. Winterperiode 1 november tot en met 31 maart

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort(en). Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek.

Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen

7. Als de werkzaamheden (deels) binnen kwetsbare perioden worden uitgevoerd en onder voor de betrokken soorten geschikte (weer)omstandigheden, worden de nestplaatsen en verblijfplaatsen van huismus en/of vleermuizen voorafgaand ongeschikt gemaakt door deze fysiek af te sluiten op het moment dat daar geen exemplaren in aanwezig zijn. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van diverse materialen zoals doek, dubbeltjesgaas, spouwborstels of afdichting met pur en/of door gebruikmaking van exclusion flaps. Het afdichten vindt zorgvuldig plaats zodat geen openingen overblijven. U doet dit minimaal 3 dagen vóór afgaand aan de werkzaamheden. Dit doet u buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soort (voorschrift 6). De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. In het logboek wordt beschreven op welke wijze dit is gebeurd.
8. Minimaal drie dagen (met avondtemperaturen boven 8 graden Celsius, maximaal motregen en winkracht maximaal 4 Bft) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van vleermuizen wordt een controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle zal uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Als alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure zal herhaald te worden totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

Huisemus

9. Er worden minimaal 2 permanente vervangende verblijfplaatsen voor de huismus gerealiseerd in de kopgevel van Esdoornhof 158. Deze worden gerealiseerd tijdens de werkzaamheden, meer dan 3 maanden voor aanvang van het eerstvolgende broedseizoen. Er worden twee neststenen (type HMP2 of vergelijkbaar) voor huismus ingemetseld, zo hoog mogelijk aan de kopgevel. Op de planning en op locatie zoals is weergegeven in bijlage 4 en 6. Maak in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan.

Gewone en ruige dwergvleermuis

10. Voordat de huidige verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden, zijn minimaal 22 tijdelijke vervangende voorzieningen opgehangen in de directe omgeving (tot 50 m) van waar een verblijfplaats is waargenomen. Dit op de locatie zoals is weergegeven in bijlage 5. De vervangende verblijfplaatsen betreffen kasten van type VMT1a of aantoonbaar vergelijkbare kasten. De positie voldoet aan de voorwaarden als genoemd in de kennisdocumenten van de gewone en ruige dwergvleermuis. Afhankelijk van de functie die de kasten vervangen zijn de vervangende

voorzieningen een bepaalde periode gelijktijdig aanwezig als de huidige verblijfplaatsen. Dit is bij zomerverblijfplaatsen drie maanden (in de actieve periode) en bij paarverblijfplaatsen zes maanden. Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden plaatsvinden en als de permanente verblijfplaatsen volgens de hiervoor genoemde perioden aanwezig zijn. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet (meer) gebruikt worden. In het logboek wordt genoteerd hoe aan dit voorschrift is voldaan.

11. Na de werkzaamheden zijn permanente vervangende voorzieningen voor de gewone en ruige dwergvleermuis gerealiseerd. De voorzieningen zijn inbouwkasten voor vleermuizen van type VMPP1 of vergelijkbaar. Deze kasten zijn functioneel als zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen en voldoen in bouw, maat, materiaalkeuze aan het gesteld in het kennisdocument van de gewone en ruige dwergvleermuis. Bij elke woning met de huidige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en woningen binnen de 50m daarvan, worden 2 kasten ingebouwd op 5 tot 7 meter hoogte. In totaal worden 32 kasten geplaatst. Deze worden geplaatst op de locatie als weergegeven in bijlage 6. In het logboek wordt opgenomen waar de permanente verblijfplaatsen zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

Overige zaken

12. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus, gewone en ruige dwergvleermuis.
13. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor type en locaties van de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	9
A1	Bevoegdheid	9
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	9
A2	Procedure	9
A2.1	Overeenstemming andere provincie	9
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	9
A3	Toetsingskader soorten	9
A3.1	Wettelijke regels	9
A3.2	Provinciaal beleid	9
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	10
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	10
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	10
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	10
B1.2	Doel van het project	11
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	11
B1.4	Periode	11
B1.5	Onderliggende documenten	11
B1.6	Aanvullende gegevens	11
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	12
C1	Inhoudelijke beoordeling	12
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	12
C1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	12
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	14
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing/ alternatievenafweging	14
C1.5	Wettelijk belang van het project	15
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	15
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	15
D	Slotconclusie	15

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Kampen gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren. Zij hebben niet op ons adviesverzoek gereageerd.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹³ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soort geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soort genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Deltawonen is eigenaar van een groot aantal huurwoningen in Kampen. Het voornemen is de woningen te renoveren en energiezuiniger te maken. Het project waar ontheffing voor wordt aangevraagd betreft 77 woningen (zie bijlage 3).

Aan de woningen worden zowel aan de binnen- als buitenzijde werkzaamheden uitgevoerd. De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Schilderwerk van houten delen aan de buitenzijde van woningen;

¹³ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

- Keuken, badkamer en toilet vervangen (niet bij alle woningen);
- Asbest verwijderen in de kitranden van de kozijnen en aansluiting met het glas;
- Vloerisolatie via de vloerluiken;
- Spouwisolatie/na-isoleren via de gevel;
- Glas vervangen;
- Dakisolatie van binnenuit;
- Gevelbekleding topgevels vervangen en isoleren;
- Vervangen draaiende delen (ramen en deuren) buitengevel;
- Dakramen vervangen van binnenuit.

Werkzaamheden betreffen alleen de gebouwen. Er zal geen groen worden verwijderd. De verwachting is dat in november begonnen wordt met de werkzaamheden. De werkzaamheden duren maximaal acht maanden en zijn naar verwachting juni 2022 afgerond. De werkzaamheden worden per woonblok opgeleverd, waarbij de woonblokken gemiddeld vier weken in de steigers staan. Gedurende deze vier weken wordt niet continu bij dezelfde woning gewerkt, maar verspreid over de vier weken. Een ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2021 tot en met 1 oktober 2023. Hierbij wordt rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

B1.2 Doel van het project

Het doel van het project is groot onderhoud uit te voeren zodat de woningen langer meekunnen in het woningbestand. Daarnaast worden de woningen energiezuiniger.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de huismus van het verbod nesten, rustplaatsen te vernielen of te beschadigen¹⁴, voor de huismus om deze te storen¹⁵ en voor gewone en ruige dwergvleermuis voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen¹⁶.

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 oktober 2021 tot en met 1 oktober 2023.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- Wormmeester, R. & R. Olthof (2021). Activiteitenplan t.b.v. werkzaamheden complex 3786 Esdoornhof Kampen. Ontheffingsaanvraag ruimtelijke ingrepen Wet Natuurbescherming. Rapport 19-358. Ecogroen bv Zwolle;
- Wormmeester, R. R. Otlof (2020). Natuurtoets t.b.v. werkzaamheden complex 3786 Esdoornhof Kampen. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid. Rapport 19-358. Ecogroen bv Zwolle.

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 23 april 2021 ontvangen. Er zijn geen aanvullende gegevens gevraagd.

¹⁴ Art. 3.1, tweede lid Wnb

¹⁵ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Natuurtoets' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Bureauonderzoek, raadplegen verspreidingsinformatie en veldbezoek op 22 augustus 2019.
- Nader onderzoek naar gebouw bewonende vogel- en vleermuissoorten in de periode van augustus 2019 tot en met 9 juli 2020.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de wijze waarop dit in de kennisdocumenten gierzwaluw en huismus en het Vleermuisprotocol 2017 is beschreven.

Huisumus

In het plangebied zijn 33 nestplaatsen van de huismus vastgesteld. Nestplaatsen zijn aangetroffen onder de eerste rijen dakpannen, achter de dakgoot, naast dakramen en in een opening tussen de stenen gevel en gevelbekleding aan de kopgevel van Esdoornhof 185. Huismus is foeragerend waargenomen in openbaar groen in de omgeving, daarnaast bieden de tuinen binnen het projectgebied ook geschikt foerageergebied. Door de werkzaamheden gaat geen foerageergebied van huismus verloren. De populatieomvang binnen het onderzoeksgebied wordt geschat op circa 66-231 exemplaren (hoogste aantallen als de jongen net zijn uitgekomen). Dit aantal is gebaseerd op twee oudervogels met maximaal 5 jongen.

Gewone dwergvleermuis

In het plangebied zijn twee zomerverblijfplaatsen en vijf paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. De exacte locaties van de verblijfplaatsen zijn onbekend. Verblijfplaatsen zijn aanwezig in gevels/spouwmuren of onder dakpannen die via gaten en kieren en ruimte nabij kantpannen te bereiken zijn. Mogelijk worden de verblijfplaatsen ook in zacht winterweer gebruikt als winterverblijfplaats. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor belangrijke kraam- en massawinterverblijfplaatsen. Het projectgebied fungeert in beperkte mate als foerageergebied voor dwergvleermuizen. Enkele exemplaren zijn foeragerend waargenomen langs bomen en opgaande begroeiing in de directe omgeving van de woningen. Bebouwing en bomenrijen in Kampen worden gebruikt als vliegroute doordat ze een lijnvormig element vormen. De bebouwing en tuinen blijven behouden. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 7-35 exemplaren. Hierbij is ervan uitgegaan dat een verblijfplaats van gewone dwergvleermuis door één tot maximaal vijf dieren gebruikt wordt.

Ruige dwergvleermuis

Er is één paarverblijfplaats van ruige dwergvleermuis aangetroffen aan de zuidgevel van Esdoornhof 42. De vleermuis is baltsend waargenomen vanuit de woning. De exacte verblijfplaats en invliegopening is niet bekend. Mogelijk wordt de verblijfplaats ook in beperkte mate - bij zacht winterweer - gebruikt als winterverblijfplaats. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor belangrijke massawinterverblijfplaatsen. Het projectgebied fungeert in beperkte mate als foerageergebied voor dwergvleermuizen. De populatieomvang binnen het projectgebied wordt geschat op 1 tot 5 exemplaren. Hierbij is ervan uitgegaan dat een verblijfplaats van ruige dwergvleermuis door maximaal vijf dieren gebruikt wordt.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaat verloren/wordt vernield:

- 1 nestplaats van de huismus
- 2 zomer- en 5 paarverblijven van de gewone dwergvleermuis
- 1 paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan behorende bij de aanvraag, zijn in grote lijnen voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de huismus en de gewone en ruige dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de huismus en de gewone en ruige dwergvleermuis zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Huisumus

Als gevolg van het vervangen en isoleren van gevelbekleding gaat één nestplaats van huismus verloren, welke aanwezig is in een opening tussen de gevel en gevelbekleding aan de kopgevel van Esdoornhof 185. Alle overige nestplaatsen van huismus in het projectgebied worden niet aangetast. Het gaat dan om nestplaatsen onder de eerste en tweede rij dakpannen, achter de dakgoot en naast dakramen. De daken worden van binnenuit geïsoleerd en dakramen worden van binnenuit vervangen voor gelijkende exemplaren waardoor nestplaatsen behouden en toegankelijk blijven.

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van de huismus door de twee te vernietigen verblijfplaatsen aan de Esdoornhof 185 buiten de kwetsbare periode ongeschikt te maken en ruim voor de start van het nieuwe broedseizoen weer vervangende permanente verblijfplaatsen te realiseren. Die vervangende verblijfplaatsen (2 kasten) worden ingemetseld in de kopgevel van Esdoornhof 185. Hierdoor zijn op dezelfde locatie weer voldoende geschikte vervangende nestplaatsen. Omdat de huismus flexibel is in het in gebruik nemen van nieuwe nestplaatsen is de kans groot dat de huismussen deze alternatieve voorzieningen vinden en het nieuwe broedseizoen weer gebruiken.

Door de aard van de werkzaamheden (isolatie en vervangen ramen van binnenuit) en de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten de broedperiode uit te voeren, wordt verstoring van nesten voorkomen. Er zijn gedurende het project voldoende verblijfplaatsen in het leefgebied aanwezig. Voor nesten die tijdens de werkzaamheden worden beïnvloed, is er daardoor altijd voldoende alternatief. Na de werkzaamheden zijn weer voldoende geschikte nestplaatsen aanwezig. Door het realiseren van 2 permanente inbouwvoorzieningen op dezelfde locatie als de huidige verblijfplaats – namelijk in de kopgevel van Esdoornhof 158 – wordt er weer op vergelijkbare wijze geschikte voorzieningen aangeboden.

Gewone en ruige dwergvleermuis

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare perioden van de gewone en ruige dwergvleermuis. De werkzaamheden bij woningen met vleermuisverblijfplaatsen vinden plaats vanaf maart 2022. De werkzaamheden zijn naar verwachting juni 2022 afgerond. De werkzaamheden worden per woonblok opgeleverd, waarbij de woonblokken gemiddeld vier weken in de steigers staan. Gedurende deze vier weken wordt niet continu bij dezelfde woning gewerkt, maar verspreid over de vier weken. De werkroute is zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periode gepland. Alle woningen die gerenoveerd worden, worden tijdig (in oktober 2021) ongeschikt gemaakt. Dit om te voorkomen dat vleermuizen verhuizen naar een ander plekje in het projectgebied. Iedere verblijfplaats die negatief wordt beïnvloed wordt (in oktober) ongeschikt gemaakt, zodat de gewone dwergvleermuis deze verlaat en een alternatieve verblijfplaats opzoekt. Om de spouwmuuren van de woningen ongeschikt te maken voor vleermuizen worden alle mogelijke openingen tot de spouwmuur zoals kieren langs kozijnen, kieren tussen buitenmuur en dak-gootbetimmering en open stootvoegen dichtgezet met rugvulling (stroken schuimrubber of borstels waarbij tevens vleermuisflaps of vleermuiskokers worden geplaatst, zodat vleermuizen de woning wel kunnen verlaten maar niet kunnen terugkeren. Door deze werkwijze worden de vleermuizen zo min mogelijk verstoord en is de kans klein dat ze onbedoeld worden gedood.

Op 19 januari 2021 zijn reeds 22 tijdelijke vervangende verblijfplaatsen (VMT1a) voor vleermuizen opgehangen aan bomen in de directe omgeving van het projectgebied. In bijlage 5 zijn de locaties

weergegeven waar de kasten geplaatst zijn. De kasten zijn ruimtelijk zo verspreid mogelijk rondom het projectgebied geplaatst, zo kunnen vleermuizen meerdere richtingen uitwijken. Na realisatie van de permanente vervangende verblijfplaatsen blijven de tijdelijke kasten tenminste drie maanden hangen. De opgehangen kasten komen overeen met de type A kasten die qua afmetingen en positie in beschreven zijn in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Ze zijn geschikt als zomer en paarverblijven. Door met een factor 3 vervangende verblijfplaatsen aan te bieden binnen 100 meter van de huidige verblijfplaats en binnen het leefgebied van de lokale populatie met een ruime gewenningstijd en geschikt als paar- en zomerverblijfplaats is de kans groot dat de vleermuizen deze verblijfplaats(en) vinden en in gebruik nemen.

Na de werkzaamheden worden er ruim voldoende (met een factor 5), geschikte permanente inbouw voorzieningen gerealiseerd die qua functie en kenmerken overeenkomen met de huidige verblijfplaatsen. U plaatst tijdens de werkzaamheden 32 inbouwkasten (type: VMPM1 of vergelijkbaar) die ingemetseld worden in de woningen binnen het projectgebied. De inbouwkasten worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke (voormalige) verblijfplaats ingemetseld, en twee inbouwkasten per woning. In bijlage 6 is aangegeven waar de vervangende voorzieningen worden aangebracht. De gerealiseerde voorzieningen komen overeen met voorwaarden die in het kennisdocument zijn gesteld.

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de huismus in volgens SOVON matig ongunstig. Door de wijze van uitvoering is er vanwege het project geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding. Tijdens en na het project blijven verblijfplaatsen beschikbaar. De aanvraag heeft alleen op werkzaamheden aan de gebouwen betrekking, niet op de groene omgeving.

De staat van instandhouding van de gewone en ruige dwergvleermuis is onbekend. Hoewel het een veel voorkomende soorten zijn, staat de soort waarschijnlijk onder druk vanwege vele renovatieprojecten. In dit project wordt de staat van instandhouding niet negatief beïnvloed, omdat er tijdens en na het project voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van energetische verbeteringen van woningen, leiden tot het vernielen van nesten, voorplantingsplaatsen en rustplaatsen van huismus, gewone en ruige dwergvleermuis. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, tweede lid en art.3.5, vierde lid Wnb uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om huismus te verstoren. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden en het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden. Daarom is geen sprake van het verstoren van deze soort. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing/ alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing/ alternatieven bestaan voor uitvoering van dit project.

Er is geen alternatieve locatie, omdat dit de te renoveren woningen zijn.

In de nieuwe situatie is er voldoende gecompenseerd aan nieuwe voorzieningen voor de aangevraagde soorten. Zodoende blijft er op korte en op lange termijn ruim voldoende alternatief en goed bereikbaar optimaal leefgebied beschikbaar. Daarnaast worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning wordt aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de aangevraagde soorten. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Daarmee komen wij tot de conclusie dat er geen bevredigende alternatieven zijn die gunstiger zijn voor de aangevraagde soorten.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenumen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (huismus), in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (gewone en ruige dwergvleermuis).

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De woningen binnen het plangebied zijn verouderd en voldoen daarom niet meer aan de gestelde hedendaagse eisen van isolatie en ventilatie. Woningen zonder dak, vloer en (spouw)muurisolatie veroorzaken koude en vochtproblemen in de woningen. Deze problemen kunnen leiden tot gezondheidsproblemen bij bewoners. Daarnaast dient het isoleren van de woningen een voor het milieu wezenlijk gunstig effect doordat minder energie zal worden verbruikt. Na oplevering zullen de woningen weer voldoen aan de hedendaagse eisen en is er geen risico meer dat de gezondheid van de bewoners in gevaar zal komen.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb¹⁷ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb¹⁸. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en rustplaatsen van huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen¹⁹ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone en ruige dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²⁰ kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

¹⁷ Art. 1.10, derde lid Wnb

¹⁸ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

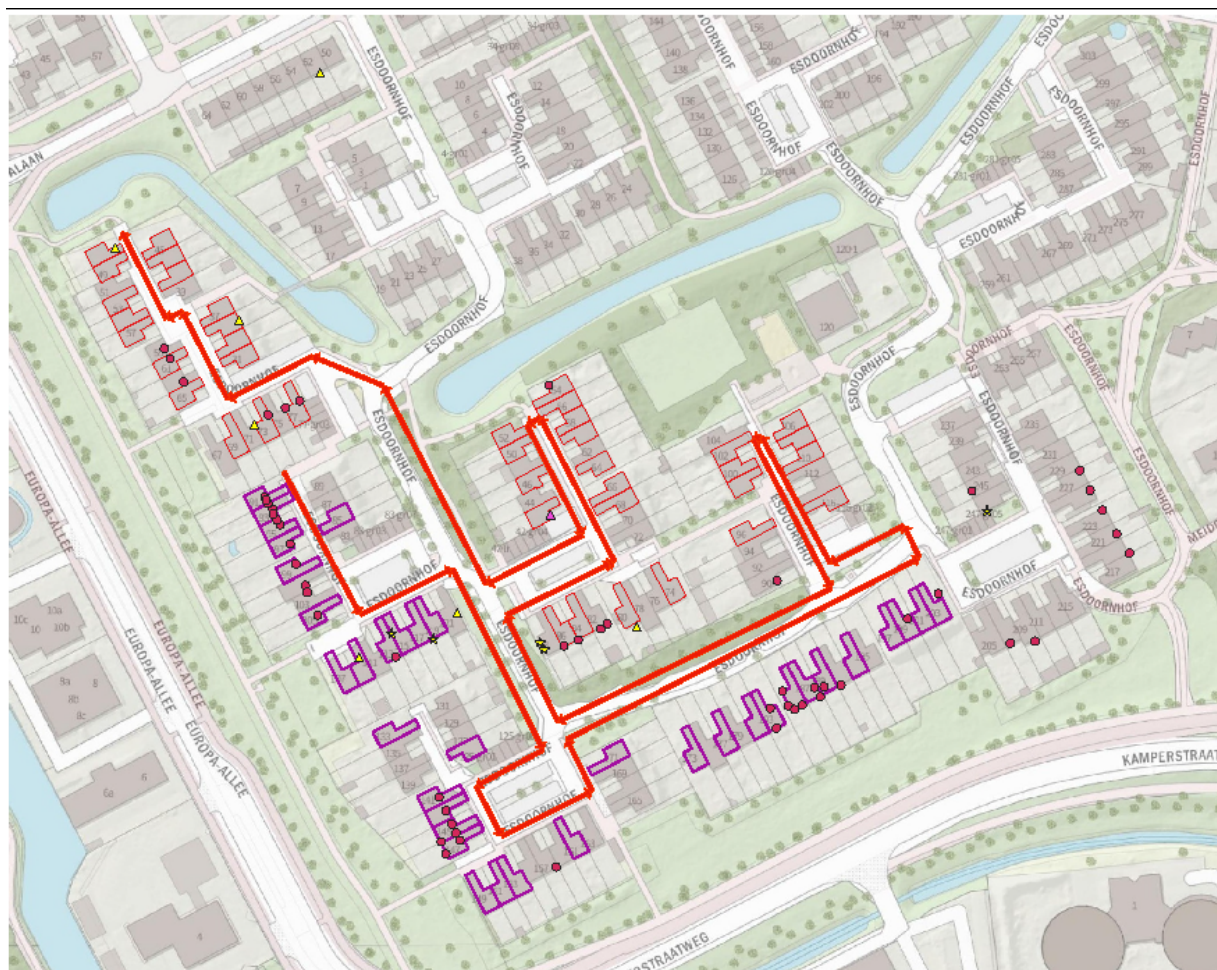
¹⁹ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²⁰ Art. 3.5, vierde lid Wnb

BIJLAGE 3 – Projectgebied

BIJLAGE 4 – WERKROUTE

Legenda

Wordt aangepakt vanaf 1 maart 2022
(ongeschikt maken van de spouwmuren voor vleermuizen in oktober 2021)

1 november - 1 maart
(ongeschikt maken van de spouwmuren voor vleermuizen in oktober 2021)

→ Voorgenomen werkroute

Vogels

● huismusnest

Soort

● gewone dwergvleermuis

● ruige dwergvleermuis

Verblijfplaats

☆ zomerverblijfplaats

△ paarplaats

BIJLAGE 5 - VERVANGENDE VERBLIJFPLAATEN

locatie vervangende tijdelijke vleermuiskasten

kasten

- Inmetselen huismuskast (2 per gevel)
- Inmetselen vleermuiskast (2 per gevel)

Locatie vervangende permanente voorzieningen huismus en vleermuizen